

В'єтнамське натхнення Олександра Храпачова

Олена ГОМИРЕВА,
мистецтвознавець

У кожній країні, яку відвідує художник Олександр Храпачов, він переймається місцевою природою. Пейзажі митця відомі не лише в Україні, а й у Китаї, Туреччині, Польщі, інших державах світу.

Що частіше Олександр звертається до нових країв, то дедалі багатшають його бачення, манера живопису.

Цього року художник побував у В'єтнамі. Враження від знайомства з країною відбилися у численних творах.

В'єтнамська серія Олександра Храпачова являє собою розгорнутий звіт про побачене в країні.

Твори здебільшого мають миттєвий, інтуїтивний характер. Образи вихоплені на стадії першого відчуття.

71

Особливості національного сьогодення

Та спочатку штрих-пунктирно – цікаві відомості про В'єтнам, якими митець поділився з читачами «Віча».

Цій країні притаманний своєрідний вимір часу, особливе ставлення до життя.

На щастя, найжахливіша остання тутешня війна не поглинула стародавньої культури В'єтнаму, в якій упродовж його довгої історії змішалися індуїзм, даосизм, буддизм і католицизм.

Майже 30 відсотків населення не має паспортів.

Лише один відсоток в'єтнамців пересувається автомобілями: решта їздить на мопедах (навіть ті, хто перевозить великогабаритні вантажі).

Тут кажуть, що Південно-Китайське море (на знімку внизу ліворуч) залишилося без риби, а джунглі – без тварин.

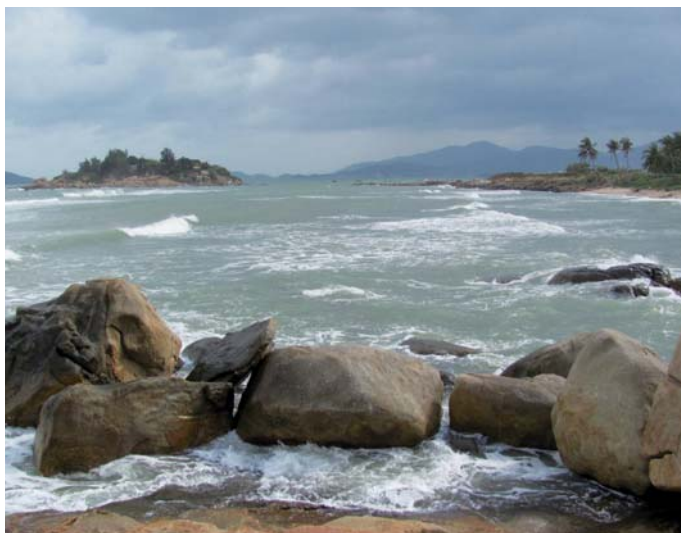
У сучасному мистецтві країни домінує вишивання на тканині, тоді як живопис і графіка переживають непопулярний період.

Художня вишивка поєднує принципи зображення реалістичних (буквально фотографічних) картин і сюрреалістичні форми й образи із творчого доробку Сальвадора Далі (як-от, «розплавлені» годинники). Ознакою найвищої майстерності для такої вишивки є двостороннє зображення. Причому, якщо йдеться про портрет, то на його лицьовому боці бачимо обличчя, на зворотному – потилицю.

Найяскравішим взірцем сучасної архітектури є готель-музей «Будинок божевільних» (на знімку внизу праворуч) у місті Далат.

Свого часу Данг В'єт Нга – місцева архітектор, дочка високопосадовця, – відвідавши європейські країни та надихнувшись доробком Гауді й Далі, спроектувала цей сучасний комплекс. Більша частина готелю, будівництво якого розпочалося 1990 року, споруджена й приймає численних гостей.

Неабияке натхнення дарує місто Нхатранг (його ще називають Нячанг). Розташоване на узбережжі Південно-Китайського моря місто оточене численними островами. А отже, якнайкраще захищене від цунамі. На острові Хон Че зведено неповторний осередок відпочинку «Вінпеарл». Що цікаво, власник острова заробив свій перший мільйон на початку 1990-х, виробляючи «Мівіну» в Україні...

Човни як маркери простору

Особливості побуту або звична буденність не відображаються в етюдах та рисунках Олександра Храпачова. Позиція митця залишається незмінною: реаліті життя, злободенні проблеми не проникають в його ро-

носить візуальні враження в етюдів: він пропускає їх крізь власне романтичне бачення. На перший план виходять контрастні кольорові акценти. У роботах Храпачова більшого значення набуває настрій, зобра-

Полудень. Човни з рибом. Нхатранг

боти. На них є місце виключно вічному – природі, храмам, усьому духовному та прекрасному, що можна знайти в різних куточках Землі.

Образ в'єтнамської природи у Храпачова вийшов досить динамічним. На етюдах із В'єтнаму – похмура погода, яскраві червоні та сині плями рибальських човнів, затягнуте хмарами небо, врешті, хмари, які віддзеркалені в неспокійних хвилях затоки... Олександр не просто пере-

живлення тяжіє до постімпресіоністської передачі враження.

Художник «ліпить» настрої сміливими мазками. Вони розбурхують живописну поверхню. І ось уже вітри ширяють над горами та в листі пальм, вигладжують мирні хвилі під човнами рибалок у затоці. Чіткі теплі та холодні тони підвищують емоційну напругу. Складові краєвиди, чітко розділені в реальності, художник об'єднує, зливає в єдине ціле. І не видаються такими

Бунгало на пляжі Заклет. Район Нхатранга

Засновник –
Верховна Рада України

Головний редактор
Світлана ПИСАРЕНКО

Редакційна колегія:
Олександр МАЛІЄНКО, Лариса СЕВЕРЕНЧУК,
Юлія ЦИРФА, Юрій АРТЕМЕНКО, Олександр
БАНДУРКА, Іван БОКИЙ, Степан ГАВРИШ,
Віктор ГРАБ, Юлій ІОФФЕ, Віктор КИРИЛЛОВ,
Олександр КОПИЛЕНКО, Анатолій МАТВІЄНКО,
Павло МАТВІЄНКО, Анатолій МАЦЮК,
Микола МЕЛЬНИК, Борис ОЛІЙНИК,
Сергій ПРАВДЕНКО, Анатолій СЕЛІВАНОВ,
Лесь (Леонід) ТАНОК, Віктор ТАРАН (Терен)

Наукові рецензенти:
Валентин БАЛЮК (Республіка Польща),
Лариса ЛЕЩЕНКО (Республіка Польща),
Огнян МІНЧЕВ (Республіка Болгарія),
Томас ЯНЕЛЮНАС (Литовська Республіка)

Головний редактор
Світлана ПИСАРЕНКО – 235-81-55
Приймальня:

Любов САЛЮК – 235-79-58
Заступник головного редактора –
завідувач відділу соціально-економічної
політики та правового забезпечення

Олександр МАЛІЄНКО – 272-46-30
Відповідальний секретар

Лариса СЕВЕРЕНЧУК – 235-79-53

Головний бухгалтер Ірина КИСІЛЬ,
Жанна СИМОНЕНКО – 235-79-58

Відділ з висвітлення питань
парламентської діяльності:

Завідувач Юлія ЦИРФА – 234-67-78,

Олексій СИЩУК – 235-79-52,

Микола БІЛОКОПИТОВ – 234-67-78

Тарас РОМАНЮК – 234-67-78

Відділ гуманітарної політики:

Завідувач Ольга КЛЕЙМЕНОВА – 235-79-52,

Лучія ПУЗИКОВА, Лариса МАРЧУК, Віталій

СКОБЕЛЬСЬКИЙ, Микола СЛАВИНСЬКИЙ,

Євген ТИЩУК

Літературні редактори:

Олена ЧОПОВСЬКА – 235-79-60,

Наталка СЕМІВЛОС – 235-79-53,

Людмила СКОРУК – 235-79-60

Реклама та передплата:

Віра ПРАВИНА – 272-46-23

Сергій ДУБРОВІН – 234-68-30

Дизайн – Марина АРЕСТОВА – 235-81-56

Верстка – Сергій ЛОСЕНКО – 235-81-56,

Сергій УСЕНКО, Наталія КУТНЯК – 235-79-60

Підтримка сайту –

Євген СИНЕЛЬНИКОВ – 235-81-56

04053, Київ-53,

пров. Несторівський, 4

E-mail: mail@viche.info

E-mail: viche@rada.gov.ua

www.viche.info

Підготовку та випуск у світ журналу «Віче»

за дорученням засновника здійснює редакція.

© Віче, 2014.

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого

засобу масової інформації КВ № 570 від 05.04.1994.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів.

І залишає за собою право на редагування,
опублікування наданих авторами творів та сплату
авторського гонорару. Рукописи не рецензуються
і не повертаються.

При передруку посилання на «Віче» обов'язкове.

Відповідальність за зміст і достовірність

рекламних оголошень несуть рекламодавці.

«R» – матеріали, які друкуються на правах реклами

Підписано до друку 06.08.2014.

Формат 64x90/8.

Папір крейдований. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 9,3. Зам. № 36803.

Тираж 2500 прим. Ціна договірна.

Набрано і зверстано на комп'ютерному

комплексі редакції журналу «Віче».

Надруковано з готового оригінал-макета

у ТОВ «МЕГА-Поліграф».

04073, м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14.

Реєстраційний № Вітягуз з ЄДРПОУ

ГУРС – 2361 від 27.12.2013 р.

Журнал «Віче» читають у Верховній Раді та її комітетах, адміністрації Президента України, Кабінеті Міністрів України, Держтелерадіо. Він також надходить до бібліотек Конгресу США та Ради Європи, до Книжкової палати України, Національної бібліотеки України імені В. Вернадського, Національної парламентської, Державної науково-технічної, Державної бібліотеки для юнацтва, Державної науково-педагогічної, Центральної імені М. Островського.

Передплатний індекс – 74254.

важливими справжні барви, форми, як ті, що, підкорюючись певному настрою, врешті оселяються у творі. Матеріальність, конкретика предметного світу, притаманна українським пейзажам Храпачова, розчиняється.

Розчиняється, власне, й художник – в атмосфері в'єтнамської культури та неповторної природи. Подорожі на північні та південні острови Нхатранга відкривають для нього нові обрії буття. Буття в чистоті морського вітру та середовища, стерильного від людей. Тільки море, змішане з океаном... Тільки вітер, що керує хмарами відповідно до власних забаганок...

Етюди, на яких бачимо човни в затоці біля Нхатранга, передають різні відтінки й ефекти – залежно від різної години дня, різних станів атмосфери. Вигляд води є певним індикатором загального тонального вирішення, тим паче що вона займає більшу частину композиції. До слова, загальне враження від пейзажу чималою мірою залежить від того, яку «картинку» складають переливи хвиль і відображення у воді. Це можуть бути мерехтливі дрібні нюанси, багаті на велику кількість відтінків і рефлексів на заході похмурого дня, або чіткі контрастні ефекти яскравого розсіяного світла погожої днини.

У цій рухливій, схвильованій субстанції тла, яка через ефемерне світло втрачає матеріальні влас-

Південні острови Нхатранга

тивості, човни виступають чіткими, фізично відчутними акцентами. Кольори – синій, коричневий, червоний – матеріальні, вони повертають нас до звичного світу речей. Цьому сприяє й контраст між дрібними різноспрямованими мазками у воді та горизонтальними мазками – човниками видовженої форми.

Човни є і маркером простору в цих пейзажах, оскільки позначають собою плани, передають глибину. Без них ми маємо передній план берега. А подекуди взагалі його не маємо, бо далі – суцільна маса води, в якій відчуття перспективи губиться (іще є обриси гір на задньому тлі). В етюдах із човнами ці елементи не випрацювані, їм не приділено великої уваги, бо вона не потрібна. Що-

до виразності, човни тут важливіші за середовище.

За іншим принципом виконані пейзажні мотиви гір та набережної з пальмами. Тут живописний шар має інший характер – активний та розмаїтий. У зображенні гір, берега, води і неба – значно більше нюансів, вони сильніші, іноді контрастніші. Художник показує, як поверхня живе своїм життям: хвилі накочуються та піняться, по небу розбіглися хмари, поміж якими проглядає клаптик блакитного неба; окреслені одним мазком стовбури пальм вигинаються на вітру. І все це не підкорено певній тональній єдності, як у зображенні човнів, а показане в усьому неохайному різноманітті. Це є засобом передачі глибини простору.

Втрачена матеріальність культових споруд

На окрему увагу заслуговують і зображення храмів, які Храпачов привіз із В'єтнаму окрім пейзажів. Чямський храм індуського походження показаний у вечірньому світлі, яке забарвлює його руді цегляні стіни в сильні червонувато-рожеві, блакитно-бузкові тони. Виходить дзвінкий контраст між гарячими та холодними кольорами. Жовтий колір, який просвічує крізь бузкові та червонуваті мазки, створює враження, ніби зсередини будівлі рветься світло. Такий ефект нівелює фізичне відчуття архітектури, але є живописно виразним.

Споруда зображена ззовні, як монолітна форма. Чямські храми – чіткі, масивні, зі стрункими вертикальними багаточаровими пілястрами, виразними карнизами – завершені пірамідальною композицією зі скульптур. Структура дуже раціональна, впорядкована та матеріальна. Однак не такими їх зображує живописець. Його культові споруди розчиняються в рідких, плавних мазках, втрачають свою кам'яну вагомість. Чіткі членування поступаються місцем м'якій змазаній поверхні. Споруди втрачають матеріальність і завдяки вже згаданому кольоровому вирішенню.

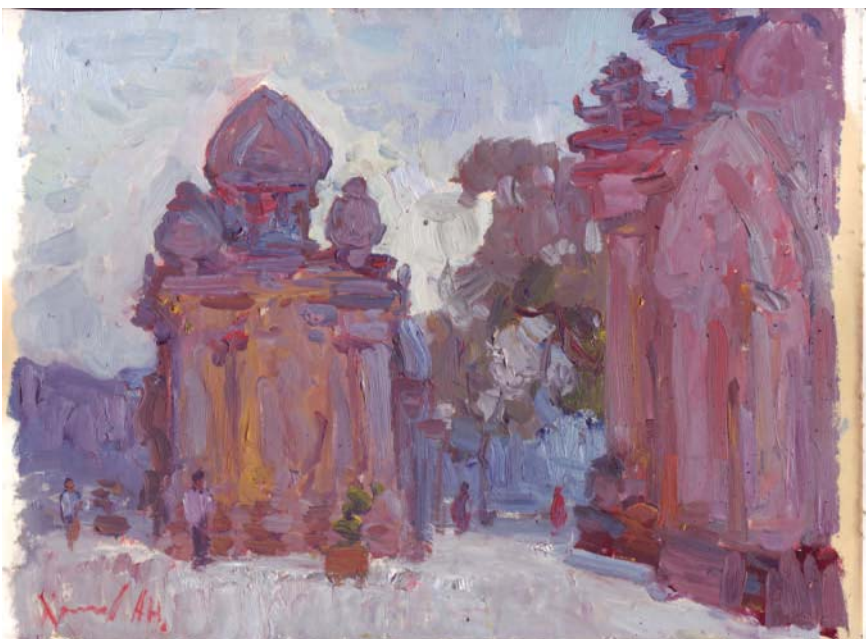
Художник передає форму в загальних рисах, дозволяючи їй живописно деформуватися в широких мазках. Храм за обрисами навіть починає нагадувати православну церкву з п'ятьма маківками (ось і опосе-

редкована асоціація з інтересом художника до церков різних конфесій у його серії «Духовність»).

Рисунки, хоч і презентують ті самі храми та пейзажі з горами, пальмами, човнами, однак є оповіднішими. З'являються жанрові замальовки вулиць. У зображеннях храмів і набережної є рух і відчуття обжитого середовища, є контакт

між глядачем і зображеним. Крім того, простір в рисунках краще побудований, хоча форми означені також трохи аморфно.

Із усього описаного розмаїття можна вилувити найголовніше – те, яким побачив Олександр Храпачов свій власний образ В'єтнаму, а також те, якими виразними засобами його передав.

Чямський храм. Нхатранг